

Habent sua fata tituli calcographici

P. Vásárhelyi Judit

A nyomtatványok rézmetszetekkel való díszítése a 17. század közepén kezdett elterjedni a hazai nyomdákban. A könyvek tartalmát illusztráló rézmetszetek mellett külön csoportot képeznek e tekintetben a rézmetszetes címlapok. A nagyszombati egyetemen fokozatot szerzett, előkelő nemesi családból származó hallgatók téziseik közreadásakor azzal is kifejezték hálájukat magas rangú egyházi, illetve világi tisztséget betöltő mecénásuknak, hogy a nyomtatott címlap elé vagy ahelyett olyan rézmetszetes címlapot illesztettek, amely támogatójukhoz és saját személyükhöz kapcsolódott. A kép jelentését azután a mecénást megszólító, nyomtatott ajánlás sok esetben meg is magyarázta.

Így 1656-ban a filozófiából sikeresen vizsgázó Illésházy Ádám Lippay György esztergomi érseknek ajánlott filozófiai téziseit olyan díszcímlappal adta ki, amely kettejük címere mellett III. Ferdinánd német-római császár és I. Lipót magyar király alakját is megjeleníti a birodalom, illetve Magyarország címerével.¹ A kiadványhoz szedett címlap nem készült, a cím a rézmetszet alsó részén, középen olvasható. A metsző neve nem ismeretes.

Kétféle címlappal jelentette viszont meg 1659-ben Mihotsa Mihály erdélyi nemesifjú a filozófiai vizsgatételeit. Ő Barcsai Ákos erdélyi fejedelem költségén tanult Nagyszombatban 1656 és 1659 között. A díszes rézmetszet fölül a Napot ábrázolja diadalszekéren. Alatta felhőkön a fejedelmi pár látható. A metszet alsó felében középen az ifjú Mihotsa áll, jobb kezében könyvet tart, baljával címerre támaszkodik. A metszeten alul olvasható a rajzoló és a metsző neve: *Jacobus Roß delin.*, illetve *Joa. Daniel de Portten sculpsit, Tyrn.*² A szedett címlap utáni ajánlás a képhez kapcsolódóan a Naphoz hasonlítja a fejedelmet, aki eloszlatja a fellegeket és megvédi a hazát.

¹ MAKAR 1656.

² MIHOTSA 1659.

Ugyancsak Johann Daniel Ther Portten németalföldi rézmetsző készítette a rézmetszetes címlapot 1671-ben ahhoz a nyomtatványhoz, amely a Nyitra megyei nemesi családból származó Koronthaly Zsigmond filozófiai téziseit tartalmazza. A rajzoló ebben az esetben maga a vizsgáló diák volt. A képen a mecénás, Szelepcsényi György esztergomi érsek hivatalaira utaló attribútumok jelennek meg. Látható még a kép alján a Föld is folyókkal, tavakkal, hegyekkel és templomokkal.³ Ebben a kiadványban szöveg nélküli ajánlás vezet be a tézisek szövegét. Úgy látszik, hogy Koronthaly nem tartotta fontosnak a kép magyarázatát, hiszen az valóban önmagáért beszél. Szelepcsényi egyébként maga is műkedvelő metsző volt. Pázmány Péter, IV. Ferdinánd és I. Lipót, sőt saját önarcképét is rézbe metszette.⁴

Biztosak lehetünk abban, hogy több hasonló nyomtatvány is létezett, amelyek nem maradtak fenn. Ugyanakkor teljesnek tartott hazai nyomtatványok élén is lehetett rézmetszetes címlap a nyomtatott előtt, csak leszakadt és elveszett. Ez annál is inkább megtörténhetett, mivel a rézmetszetek más technikával: mélynyomással készülnek, általában ragasztással illeszkednek a nyomtatott részekhez – így könnyen leválhattak, elkallódtak, és messze kerülve a nyomtatványtól, önálló életet éltek, és a nyomtatvány és a metszet összetartozása soha nem vagy csak véletlenül és hosszú idő múlva derül ki.

Az alábbiakban két olyan példát mutatok be, amelyben ez az összetartozás a korábbi szakirodalomból kiindulva az újabb kutatások segítségével vált megállapíthatóvá és igazolhatóvá:

1. Pataky Dénes összefoglalta mindazokat a munkákat, amelyek díszítésében Johann Daniel Ther Portten 1658 és 1671 között részt vett.⁵ Felsorolásában a 7-es sorszám alatt említett egy Bársony György apátot ábrázoló rézmetszetet a Bársony- és a Tatay-címerrel és Portten szignójával: »D. P. fec. C.«. Azt is megjegyezte, hogy a metszet Tatay Ferenc Bársonynak ajánlott disszertációjához készült 1661-ben. Ez a disszertáció a **2999**. szám alatt benne van az RMNy 4. kötetében. Leírása az egyetlen, eddig teljesnek hitt, budapesti Egyetemi Könyvtárban őrzött példány alapján készült, amelynek azonban *csak* nyomtatott címlapja van, és valóban Tatay Ferencnek, a nagyszombati egyetemes szeminárium alumnusának az ottani egyetemen, Christoph Weiss elnöklete alatt megvédett teológiai téziseit adja közre Bársony Györgynek szóló ajánlással.⁶ (1. kép.)

³ SZARKA 1671.

⁴ PATAKY 1951, 21–22.

⁵ *Uo.*, 230–231.

⁶ WEISS 1661.

A Pataky által említett rézmetszet valamikor megvolt a Magyar Nemzeti Múzeum Grafikai gyűjteményében, mára azonban elveszett. Érdeemes idézni Bubich Zsigmond róla szóló leírását 1878-ból, amelyre Pataky is hivatkozott, és amely autopszia alapján készülhetett:⁷

„Ilyféle régiebb képes lap találtatik a m. n. muzeum metszetei között D. P. fec. T⁸. – aláírással, »incarnatio« felirattal, mely Bársony György szegszárdi apát, esztergami kanonoknak Tatay Ferencz nagy-szombati egyetemi tanuló s kispap által lön felajánlva, ki értekezését Wais Kristóf decanus elnöklele alatt tartotta. – Bársony apát, egyházi díszruhában, bajusz- és szakállal, szép termetű férfiú lehetett. A metszet közepén látjuk ennek eddig tán ismeretlen czímerét: hármass nyíló lilomszálra felcsúszó kigyót, melyet két golya megsemmisíteni készül. A Bársony-család czímerét Nagy Iván szakavatott munkájában nem említi... Alól a kép jobbán van Tataynak, az értekezőnek, czímere: a paisban fennálló magyar kucsmás vitéz. A nyomat tiszta, 1661-ik évből, kis folio.”

Újabban került elő ennek a metszetnek egy példánya a pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban. E gyűjtemény 2017-ben publikált ősnymtatvány-katalógusában⁹ a 140. sorszám alatt írta le W. Salgó Ágnes Jacobus de Voragine *Legenda aurea* címlap nélküli, csonka példányát, amelyben a 3. előzék hátoldalára erősen körülvágva be van ragasztva az említett metszet.¹⁰ (2. kép.) A metszetre Bánfi Szilvia is felfigyelt a katalógusról készített recenziójában.¹¹

A metszet alján, középen a következő cím olvasható: „Incarnatio N[ostri] D[omi]ni R[everendissimi]mo D[omi]no D[omi]no Georgio Barsony Abbati [...] Archidiacono Ecles. Metr. Strig. Canonico Catech. etc. [...] Di[...]ta et Defensa a [...]”.

A cím és a mecénás személyének azonossága alapján megállapítható, hogy a metszet azonos a Bubich és Pataky által leírttal, és Tatay Ferenc egyetemi védeése alkalmából készült.

⁷ BUBICH 1878, 387.

⁸ E monogram utolsó betűje Pataky Dénes közlésében „C” (lásd az 5. jegyzetet). Jelenleg nem lehet megállapítani, hogy Bubich vagy Pataky közlése felel-e meg a valóságnak.

⁹ JACOBUS de Voragine [15??], jelzete: 122-B-13. SALGÓ (összeáll.), *Pannonhalmi ősnymtatványok*, 2017, 146.

¹⁰ Ezúton köszönöm meg a Főapátsági Könyvtár vezetőjének, Ásványi Ilonának és munkatársának, Nagy Balázsnak a készséges segítségét.

¹¹ BÁNFI 2018, 437.

A kép bal oldalán Bársony György képe látható úgy, ahogyan Bubich Zsigmond írta: „egyházi díszruhában, bajusz- és szakállal”. A cím fölé helyezték el címerét, amelynek pajzsában két oldalról egy-egy gólya a csőrével és a karmával éppen elpusztítja azt a kígyót, amelyik a kettejük között három irányban elágazó liliomszálla tekeredik, ami azt jelenti, hogy a liliomot körülvevő kígyó, a bűneset okozója elnyeri büntetését. Ez a címerpajzs némiképpen emlékeztet a lovasberényi Bársony család címerére.¹² Azon a két gólya között kőoszlop van, és a kígyó arra tekeredik fel háromszor kanyarodva. Ott a pajzson is gólya áll, jobb lábában levélkoszorúval. A pannonhalmi metszeten a címerpajzson madár helyett papi süveg van, amelynek bal oldalából harántalakban páztorbot áll ki lefelé fordított csigás kampóval.

A metszet többi elemének értelmezésében segítséget jelent Tatay Ferenc szöveges ajánlása. Ennek elején egy teljes lap sorolja fel Bársony addig elnyert címeit és hivatalait, amelyek a következők: szentgyörgymezei prépost, szekszárdi apát, esztergomi kanonok, a császári és királyi tábla ülnöke.

Az ajánlás e beosztások közül a felsorolásban elsőként említett szentgyörgymezei prépostság (Praepositus Georgii de viridi campo) köré épül. Ezt a címet nem sokkal Tataynak a vizsgája (1661. augusztus) előtt, 1661. április 21-én nyerte el Bársony. A *viridis campus* és a prépost címe is adhatta az ötletet Tataynak arra, hogy mentorát dicsősége liliomkertjében, önmagát pedig a prépost kegyelmének a kertjében helyezze el. Pausaniasra¹³ utalva párhuzamba állította a Helicon legelőit Bársony kertjével. Amiképpen ott még a kígyóméreg is kevésbé mérgező, úgy ezek a liliomok is elveszik a mérgeg erejét: „Adimunt haec Lilia virus”. Ugyanez a mondat a metszeten is olvasható a jobb oldal aljára rajzolt virágoskert felső szélén elhelyezett írásszalagban. A virágok – folytatja Tatay – ontják magukból a szépséget és kellemet, azaz a *gratiát*. A négy kardinális erény¹⁴ (Tatay szóhasználata szerint *gratia*) közül Prudentia, az Okosság a prépost állandó kísérője. Csak az a kérdés, hogy melyikük halmozza el a másikat több tisztességgel, mivel Bársony mindenben – legyen az akármilyen nehéz vagy titkos ügy – Prudentia vezetésével irigylésre méltóan ügyesen és feddhetetlenül jár el. Ennek köszönhetően nyeri el az újabb és újabb hivatalokat a kanonokok testületében.

Ezek alapján érthetővé válik a kép jobb alsó harmadában elhelyezett liliomkert, amelynek virágaiból egy angyal éppen leszakít egy szálat, másik kezéből

¹² SIEBMACHER 1885, 41, Tafel 33. <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Siebmacher-siebmacher-wappenbuch-1/der-adel-von-ungarn-magyarorszag-2/csaladok-29/barsony-v-lovas-bereny-7FA/> (Megtekintés: 2026. március 12.)

¹³ PAUSANIAS 1903, III, 9.28.1.

¹⁴ A négy kardinális erény: Prudentia, Temperantia, Fortitudo, Iustitia.

pedig egy másikat nyújt a kép közepén látható Prudentiának. Ő a bal kezében szokásos attribútumát, egy karjára csavarodott kígyót tart, jobb kezéből pedig liliumot nyújt Bársony Györgynek. A prépost ruhája földig ér, biztos talajon áll, amely alatt a földben kígyók tekeregnek, felettük írásszalagban a kijelentés: „Quod serpit fundat”. Ez a mondat a szöveges ajánlásban is előjön az előző gondolatok folytatásaként. A prépost sikereinek ugyanis a további oka az, hogy tudatosan törekszik arra, hogy növényeinek szilárd talajt biztosítson, így mindent, ami csúszik-mászik, a föld alá helyezzen, és így a kígyókon is úrrá legyen. Ilyen jól megalapozott földön állva nem marad el számára a dicsőség, amelyet a derült égből lerepülő madarak hoznak el a számára. „Quod volat, ornat”, azaz ami csak repül, mind őt magasztalja. Mindez Tatay szerint előre jelzi azt is, hogy Bársony dicsősége tovább fog folytatódni,¹⁵ vagyis Tibullus szavait kölcsönvéve: „Haec Laurus bona signa dedit”.¹⁶ Tatay fejtegetéseinek megfelelően a metszet jobb oldalán látható fa lombkoronáján keresztül két gólya repül az égből Bársony fölé, csőrükben babérkoszorút hoznak. A madarak között írásszalag hirdeti, hogy „Quod volat, ornat”. Az eredeti Bársony-címer pajzsán lévő levélkoszorút tartó gólya így jelenik meg módosítva a rézmetszeten.

Az ajánlás szövege a metszet jobb oldalán lévő jelenetet nem részletezi, mivel az az *Incarnatiót*, vagyis a teológiai tézisek témáját ábrázolja. A kép tetején kisgyermek áll fénykoszorúban. Tőle minden irányban fény sugárzik lefelé a kép közepén lévő felhőre, de a bal oldali legszélső fénycsóva, ahol még nincsen felhő, Bársony felé irányul. A prépostot megkoszorúzó gólyákkal szemben, jobb oldalon a Szentlélek jelképeként galamb repül le az égből. Felette az írás: „Quod volat, ornat”. A galamb a kép jobb szélén álló, Máriát ábrázoló nőalak felé tart. Mária feje fölött glória, kezét imára kulcsolja. Körülötte is liliumok nőnek az „Adimunt haec Lilia virus” jelmonddal körbe ölelve. Lába alatt két kígyó és a „Quod serpit fundat” felirat, ám ennek utolsó szava már nem látható a kép csonkasága miatt. Ugyanazok a mottók jelennek meg tehát a metszet ezen részén is a Megtestesülés magyarázatául: a gyermek Jézus dicsőítése („Quod volat, ornat”), Mária tisztasága („Adimunt haec Lilia virus”) és a kígyó bukása („Quod serpit fundat”).

A további hiányzó részokről Bubich Zsigmond összefoglalása ad eligazítást: „Alól a kép jobbán van Tataynak, az értekezőnek, czímere: a paisban fennálló

¹⁵ Bársony György 1665-ben szepesi prépost és címzetes váradi püspök, 1675-től egri megyéspüspök, majd jászói prépost lett. Királyi felhatalmazással több ezer felföldi protestáns erőszakos megtérítése, protestáns templomok és iskolák elvétele fűződik a nevéhez. Az ő műve a több kiadást megért *Veritas toti mundo declarata* katolikus vitáirat (BÁRSONY 1671).

¹⁶ TIBULLUS 1895, II, 5, 83.

magyar kucsmás vitéz”.¹⁷ A Tatay család címerének pajzsában valóban páncélos férfi áll sisakkal, jobb kezében kard, bal kezét csípőjére támasztja.¹⁸

A kép arányait tekintve szembetűnik, hogy míg Prudentia és Mária alakja közel azonos nagyságú, Bársony kétszer akkora, mint ők. Nincsen ugyan középre állítva, de a hangsúly az ő alakján és személyén van.

A Tatay-tézisek nyomtatott ajánlásának és a Pannonhalmán előkerült metszetnek a vizsgálata alapján kijelenthető, hogy ennek a téziszüzetnek rézmetszetes és nyomtatott címlapja is volt. Elképzelhető, hogy rézmetszetes címlap nélkül is forgalmazták. Ilyen az a budapesti Egyetemi Könyvtárban őrzött példány, amelyen sem ragasztásnak, sem a metszet eltávolításának nincsen nyoma. Természetesen az is lehet, hogy a metszetet külön is terjesztették. A pannonhalmi kötet ismeretlen tulajdonosa így is hozzájuthatott e képhez, amelyet azután beragasztott könyvébe.

A fentiek alapján az RMNy 2999. tétel kollációját mindenképpen módosítani kell.

A helyes terjedelemdatok a következők:

[1], A²-C² = [6] fol. – 2° – Tit. calcographicus, orn., init.

A tétel leírásába utólag be kell emelni a Johann Daniel Ther Portten által metszett címlapképnek a leírását, és módosítani kell a példánysort is. A budapesti Egyetemi Könyvtár példánya többé már nem teljes, és mellette Pannonhalmán egy több mint 50%-ban hiányos példányt őriznek, tehát: Budapest Univ ②* – Pannonhalma ④

* * *

2. A másik nyomtatványt egész röviden említem, ugyanis – ellentétben az előzővel – már az RMNy ötödik kötetének szerkesztése során ismertté vált, így ottani bibliográfiai ismertetése már a teljes példány alapján történhetett. Tarnóczi István *Titkos értelmű rózsza* (Nagyszombat, 1676)¹⁹ című rózsafüzér-imádságokat és elmélkedéseket tartalmazó művének díszcímlapjáról van szó. 1858-ban Nagy Iván még e nyomtatvány teljes példányát látta. A Fodor család címeréről szólva ugyanis a következőket írta: „E családból élt 1676-ban nemes Fodor János »király felsége hadi és Kassa városa birája«, mint Tarnóczy

¹⁷ Lásd a 7. jegyzetet.

¹⁸ SIEBMACHER 1885, 656-657, Tafel 458. <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Siebmacher-siebmacher-wappenbuch-1/der-adel-von-ungarn-magyarorszag-2/csaldok-29/tatay-7E4D/> (Megtekintés: 2026. március 12.)

¹⁹ TARNÓCZI 1676.

István jesuita egy neki ajánlott »Titkos értelmű Rósa« című könyvében nevezi, hol *leírt czimere is közölve van.*²⁰

Nagy Ivánra hivatkozva Holl Béla Tarnóczi verses munkáinak a kiadásakor helyesen feltételezte, hogy a címer a könyv elején, a címlap előtt állhatott,²¹ de ilyen példányt ő még nem ismert. A firenzei Biblioteca Nazionaleban őrzött példány újabban vált ismertté, és digitális katalógusuknak köszönhetően kiderült az is, hogy az ottani példány díszcímlapot is tartalmaz, nem csak nyomtatottat. Az ottani példány pár lapja, így a két címlap is digitalizálva van, így könnyen hozzáférhető és tanulmányozható az interneten.²² A rézmetszeten fölül négy angyal tartja keretben a könyv címét. Középen felhővel körülvéve térdel Szűz Mária, feje fölött korona. Alatta a háttérben barokk kert látszik, baloldalt az előtérben talapzaton piramis áll, amelynek belsejében van elhelyezve a Fodor család címere. Ennek mezejében Tarnóczi előszavának szavaival – „ellenségen győzedelmet vevő vitez”²³ – látható jobb kezében törökfejet tartva. A címerpajzs fölötti sisak koronáján egyfejű sas áll, szárnyait kitarva. A címer alatt öt sorba elosztva a megjegyzés: „P: Tarnoczi István IesvVita által”. A kép alatti sorban olvasható a mecénás neve: „Nemzetes és Vitézlő Fodor Iános Úr”, alatta jobb oldalon kisebb betűkkel a metsző szignója: „Tobias Sadler sculp.” Az újonnan előkerült példány tehát igazolja Nagy Iván több mint másfél évszázaddal ezelőtt rögzített megfigyelését.

* * *

A két metszetes címlap előkerülésének története jól példázza, hogy ennek a dokumentumtípusnak is „megvan a maga sorsa”. Még most is lappanganának, hogyha az őrző gyűjtemények nem gondoskodtak volna állományuk szakszerű és minden részletre kiterjedő, alapos feldolgozásáról és eredményeik publikálásáról. A jó katalógus – akár nyomtatott, akár digitális – elengedhetetlen kiindulópontja a művelődéstörténeti kutatásoknak – esetünkben főleg a heraldika, a könyv- és művészettörténet gazdagodik e metszetek által. Éppen ezért nagyon hálásak lehetünk mindazoknak, akik az ilyen jellegű feltáró munkálatokat makacsul és kitartóan szorgalmazzák, segítik, és lehetőséget teremtenek publikálásukra. Monok István évtizedek óta ezen is munkálkodik. Se szeri, se száma az általa indított könyv- és levéltári kutatásoknak, katalógusköteteknek,

²⁰ NAGY 1858, 184.

²¹ HOLL 1992, 82.

²² <https://teca.bncf.firenze.sbn.it/ImageViewer/servlet/ImageViewer?idr=BNCF0003298420> (Megtekintés: 2026. március 12.)

²³ TARNÓCZI 1676, A₃a.

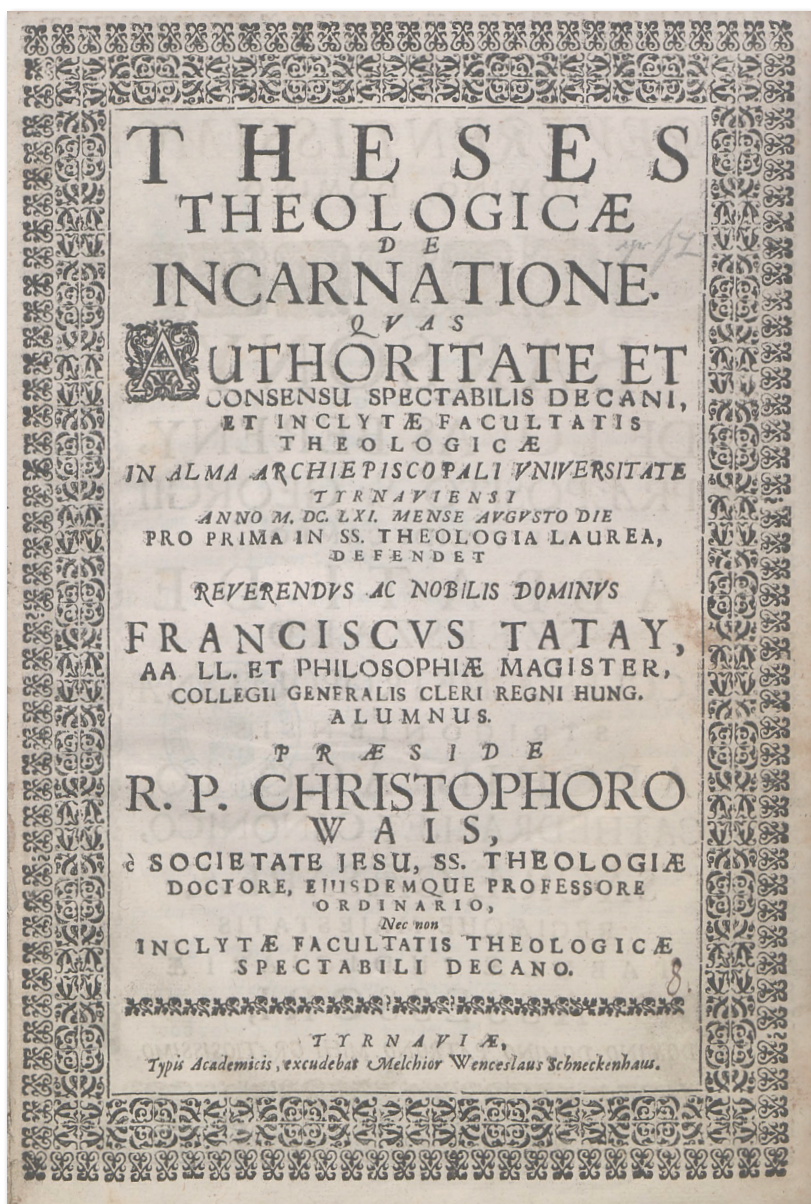
sorozatoknak és az azokból kinövő monográfiáknak. Ezek az ő segítségével soha nem készültek volna el. A fentiekben sokat emlegetett néhai nagyszombati diák²⁴ szavaival kívánom Neki ezúton is, hogy *COMITE SAPIENTIA FELIX DIU FLOREAT AC VIGEAT!*

Hivatkozott irodalom

- BÁNFI 2018 – BÁNFI Szilvia, *A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár ősnymtatványai = Könyvtári Figyelő*, 28(2018), 435–437.
- BÁRSONY 1671 – BÁRSONY György, *Veritas toti mundo declarata*, (Kassa, [typ. civitatis Erich], 1671, RMNy 3704.
- BUBICH 1878 – BUBICH Zsigmond, *Forgácskák a magyar rézmetszés történetéhez = Archeológiai Értesítő*, XII(1878), 387–388.
- HOLL 1992 – HOLL Béla, *Katolikus egyházi énekek (1660-as, 1670-es évek), Jegyzetek*, Bp., Akadémiai, Argumentum, 1992 (Régi Magyar Költők Tára, XVII/15B).
- JACOBUS de Voragine – JACOBUS de Voragine, [*Legenda aurea sanctorum sive Lombardica historia*], [Lyon?], s. typ., [15??].
- MAKAR 1656 – MAKAR, Andreas, *Philosophia, a ... domino, Adamo Illieshazy de Illieshaza, art. et phil. baccalaure. in ... vniuersitate Tyrnaviensi publice propugnata pro supr. in phil. laurea anno 1656. mensis Iulij die (...) praeside ... Andrea Makar Soc. J., art. et philos. doctore et professore ...*, (Tyrnaviae, typis Academicis, Melchior Venceslaus Schneckenhaus, 1656), RMNy 2659.
- MIHOTSA 1659 – MIHOTSA, Michael, *Vniuersa philosophia sub avspiciis ... Achatii Barczai, ...principis Transylvaniae ... defensa a Michaele Mihotsa, nobili Transylvano, aa. ll. et philosophiae doctore*, Tyrnaviae, [typis Academicis, Melchior Venceslaus Schneckenhaus], 1659, RMNy 2862.
- NAGY 1858 – NAGY Iván, *Magyarország családai, Czímerekkel és nemzékrendi táblákkal*, IV, Pest, Ráth, 1858.
- PATAKY 1951 – PATAKY, Dénes, *A magyar rézmetszés története*, Bp., Közoktatási Kiadóvállalat, 1951.
- PAUSANIAS 1903 – PAUSANIAS, *Graeciae descriptio*, Leipzig, Teubner, 1903. <https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Paus.+9.28.1+&fromdoc=Perseus%3Atext%3A1999.01.0159>

²⁴ WEISS 1661, A₂b.

- SALGÓ (összeáll.), *Pannonhalmi ősnymtatványok*, 2017 – *A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár ősnymtatványai*, összeáll. W. Salgó Ágnes, [Pannonhalmi], Pannonhalmi Főapátság Bencés Kiadó, 2017 (Catalogi Bibliothecae Sancti Martini de Sacro Monte Pannoniae, 2).
- SIEBMACHER 1885 – SIEBMACHER, Johann, *Grosses und allgemeines Wappenbuch*, Bd. 4, Abt. 15, *Der Adel von Ungarn, Nürnberg, Bauer und Raspe*, 1885.
- SZARKA 1671 – SZARKA Gáspár, *Assertiones ex vniversa philosophia, quas ... Georgio Szelepcheny, archiepiscopo Strigoniensi, ... dicatas in... vniversitate Tyrnaviensi anno MDCLXXI. mense Iunio, die (...) horis publice propugnabit ... Sigismvndvs Korontaly de Vicap, ... philosophiae baccalaureus, ... praeside ... Casparo Szarka e Soc. Iesu, ... phil. doctore ...*, Tyrnaviae, typis Academicis, Matthaeus Byller, 1671, RMNy 3757.
- TARNÓCZI 1676 – TARNÓCZI István, *Titkos ertelmü rosa, avagy B. Aszszony koronaja, melly magaba foglallya a' Sz. Írásnak és a' Sz. Atyáknak a' Böldegságos Szüzhöz-való áitatos dicsiretit és a tökéletességre indító belső jószágos cselekedeteknek gyakorlását. Heti napokra osztatott p. Tarnoczi Istvan jesuvita által*, Nagy-Szombatban, az acad. betükkal, Thamas Marton, 1676, RMNy 4104.
- TIBULLUS 1895 – TIBULLUS, Albius, *Libri quattvor*, rec. Lvcianvs Mveller, Lipsiae, Teubner, 1895. <https://books.google.hu/books?id=CpdAAQAA-MAAJ&printsec=frontcover&hl=hu#v=onepage&q&f=false>
- WEISS 1661 – WEISS, Christoph, *Theses theologicae de incarnatione, quas ... in ... vniversitate Tyrnaviensi anno MDCLXI. mense Avgvsto die (...) pro prima in ss. theologia laurea defendet ... Franciscvs Tatay aa. ll. et philosophiae magister, collegii generalis cleri regni Hung. alumnus, praeside ... Christophoro Wais e Societate Jesu, ss. theologiae doctore, ejusdemque professore ordinario, ... decano*, Tyrnaviae, typis academicis excudebat Melchior Wenceslaus Schneckenhaus, 1661, RMNy 2999.

1. kép: Tatay Ferenc téziseinek nyomtatott címlapja
(Tyrnavia, 1661. – ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár (Egyetemi Könyvtár, RMK II 167)

2. kép: Tatay Ferenc téziseinek rézmetszetes címlapja
(Tyrnavia, 1661. – Pannonhalma, Főpátsági Könyvtár, 122-B-13)